

Asia: VN/27419/2020

Luonnon virkistyskäytön strategia

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti luonnon virkistyskäytön strategiasta

Pormestari antoi ympäristöministeriölle luonnoksesta luonnon virkistyskäytön strategiaksi seuraavan lausunnon:

Kaupunkialueella luonnon ja muiden viheralueiden monikäyttöisyys korostuu. Ihmisen näkökulmasta virkistysympäristöinä toimivat alueet ovat samaan aikaan luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten verkostojen säilyttämisen alueita, kulttuuriympäristöjä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen, kuten hulevesien hallinnan alueita.

Helsinkiläisten merkittävin päivittäinen virkistysympäristö on kaupungin lähiluonnossa, mutta myös rakennetuissa ulkotiloissa, kuten puistoissa ja katuympäristöissä. Virkistymisen ympäristöt syntyvät kaupunkiluonnon, kulttuurihistoriallisten ympäristöjen sekä muun rakennetun ympäristön ja sen palveluiden kerroksista. Rakennetut puistot ja historialliset kohteet jäävät mainitsematta luonnon virkistyskäytön strategiassa ja sen virkistyskäytön määritelmässä. Näiden ympäristöjen merkitys kaupunkilaisten virkistysympäristöinä on suuri.

Virkistyskäytön strategiassa virkistyskäytön määritelmään sisältyy ainoastaan vapaa-aikana tapahtuva luonnonympäristöissä liikkuminen ja oleskelu. Määritelmä ei huomioi virkistysympäristöjen merkittävyyttä vapaa-ajan ulkopuolisessa toiminnassa, kuten työmatkoilla, etätönn ympäristöinä tai virkistysympäristöjen käyttöä esimerkiksi opetuksessa ja nuorisotoiminnassa.

Yhdenvertaisen luonnon virkistyskäytön edistämisen painoarvoa strategiassa tulee lisätä. Luonnon terveysvaikutuksiin liittyvä tutkimus on oleellisesti muuttanut käsitystä luonnon merkityksestä.

Luontoa pitää olla jokaisen arkielämässä myös kaupungeissa. Lähiluonnon merkitys korostuu. Erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin ryhmiin, joilla on esteitä lähteä luontoon. Toimintalinjauksiin tulee lisätä maininta ikäihmisten ja mielenterveyskuntoutujien luonnon virkistyskäytön helpottamisesta ja lisäämisestä.

Luonnon virkistyskäytön lähtökohtana on monimuotoisen luonnon riittävä määrä, mikä tulisi lisätä strategiaan tavoitteisiin. Luontoalueiden kestävä käyttö korostuu tiiviissä kaupungissa. Käyttäjien määrä aiheuttaa paikoin maaston kuluneisuutta ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden yhteensovittamiseen tarvitaan laadukasta kulunohjausta.

Asukasmäärän kasvaminen edellyttää yhä suurempaa panostusta viheralueiden kunnossapitoon ja hoitoon sekä virkistysympäristöjen laatuun. Kulutuksen ja lisääntyvän virkistysalueiden käytön vaikutus on erityisesti korostunut pandemia-aikana. Rakennettujen, kulutusta kestävien viheralueiden riittävä määrä ja toisaalta luonnonympäristöjen käytön opastus ja hallinta on tärkeää käyttäjämäärien kasvaessa. Luontoalueiden käytön suunnittelun, kunnossapidon ja ympäristökasvatuksen resurssit varmistamalla voidaan virkistysmahdollisuudet turvata myös jatkossa. Virkistyskäytön strategiaan tulee lisätä maininta riittävän lähiluonnon määrästä ja laadusta. Tämä on tärkeää erityisesti kaupunkialueilla.

Kaupungeissa asuvat tarvitsevat toisaalta myös luontovirkistysmahdollisuuksia laajemmilla luontoalueilla kaupunkien ulkopuolella. Hyvät mahdollisuudet luonnossa virkistäytymiseen lisäävät kotimaanmatkailua ja edistävät vähäpäästöistä elämäntapaa.

Luonnonsuojelualueisiin saattaa liittyä jokamiehenoikeuksista poikkeavia rauhoitusmääräyksiä. Jokamiehenoikeudet ja luonnossa liikkumisen ohjeistus -kohtaan tulee lisätä maininta mahdollisista luonnonsuojelualueita koskevista poikkeamista jokamiehenoikeuksiin ja vastuutahoksi lisätä kunnat.

Jo edellisessä strategiassa (Maailman toimivin kaupunki 2017

–2021) Helsinki asetti tavoitteeksi, että ”Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan”, kaupunkiympäristöä kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa, ja Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Uudessa strategiassa (2021–2025) tavoitteeksi on asetettu kaupunkirakentamisen yhteensovittaminen lähiluonnon arvojen kanssa ja monimuotoisen luonnon aktiivinen vaaliminen. Kaupunkilaisten omia mahdollisuuksia ympäristöystävällisten valintojen tekemiseen helpotetaan. Kaupunkilaisten terveys lisääntyy, kun omaehtoisen liikkumisen edellytykset paranevat.

Helsingin yleiskaavan tavoitteena on viherverkostokaupunki, jossa viher- ja virkistysalueet ovat kaikkien helsinkiläisten saavutettavissa kestävillä kulkumuodoilla, kuten kävellen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä.

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto (1.1 Hallinnollinen tausta ja työn käynnistäminen, 1.2 Strategian tavoitteet)

-

Luonnon virkistyskäytön nykytila

Voitte tässä lausua luvusta 2: Luonnon virkistyskäytön nykytila (2.1 Käsitteet, 2.1 Seurantatietoa luonnon virkistyskäytöstä, 2.3 Luonnon virkistyskäytön mahdollisuudet Suomessa, 2.4 Luonnon virkistyskäytön resursointi, 2.5 Toimijoiden roolit, 2.6 Lainsäädäntö, 2.7. Luonnon virkistyskäyttöä koskevat muut strategiat ja toimet)

-

Hyödyt

Voitte tässä lausua luvusta 3: Hyödyt (3.1 Terveys ja hyvinvointi, 3.2 Talous ja työelämä, 3.3. Kansalaisuus, kulttuuri ja yhteisöllisyys, 3.4 Ympäristön tila ja virkistyskäytön kestävyys)

-

Tulevaisuuden näkymät

Voitte tässä lausua luvusta 4: Tulevaisuuden näkymät

-

Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä

Voitte tässä lausua luvusta 5: Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä (5.1 Missio, 5.2 Visio, 5.3. Strategiset tavoitteet, 5.4 Toimintalinjaukset)

-

Toimeenpano ja seuranta

Voitte tässä lausua luvusta 6: Toimeenpano ja seuranta (6.1 Jatkotyö ja strategian päivittäminen, 6.2 Seuranta, mittarit ja indikaattorit, 6.3 Viestintä)

-

Salminen Kaarina
Helsingin kaupunki - Pormestari 18.10.2021 § 116